

SAMUEL GRADEL

ur. 1918; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2006, Lublin, dwudziestolecie międzywojenne, synagoga Maharszala, synagoga Maharama, ulica Jateczna

Synagoga Maharszala w Lublinie

Bóżnica była na Jatecznej, tam myśmy chodzili ze szkołą. Jak chodziłem do gimnazjum, to tam myśmy chodzili w narodowe święta. 11 listopada i 3 maja maszerowało się, [a potem] szło się do bóżnicy. Polacy szli do katedry, a myśmy szli do bóżnicy. W gimnazjum była także orkiestra. Orkiestra była na górze, bo u Żydów na dole się modlą mężczyźni, a kobiety są na górze. To tam na górze była ta orkiestra, grali „Boże, coś Polskę”, to [był] drugi hymn niby. Później były przemówienia.

To były dwie bóżnice razem. Jedna [była] na dole, a [druga] była osobno na górze. Ta na dole to była bóżnica Maharszala, a ta na górze to była bóżnica Maharama. Te bóżnice były przylepione do muru zamku. To była duża bóżnica, w środku, tam gdzie się modlili, było kilka schodków, była szafa taka, gdzie była Tora. To jest napisane wszystko na jednym długim [kawałku papieru] i zwijane. Torę się czyta cały rok, co tydzień jest jakaś część i to się kończy po roku – to [jest] tak wyliczone, że [na] cały rok [starczy]. Były [tam] takie specjalne krzesła i pulpity, pod tymi pulpitemi trzymało się książki [do modlitwy], a jak się modlono, to wyjmowano. Ludzie mieli kupione miejsca, bliżej [były] droższe. Modlitwa zawsze zwrócona jest na wschód. Dlaczego? Do Jerozolimy. Zawsze jest tak zrobione, żeby było na wschód.

Data i miejsce nagrania	2006-11-13, Tel Awiw
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Karolina Oraczewska
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"